

JAKUSIMA

JAPÁN MISZTIKUS VADONJA

▼ SZÖVEG ÉS FÉNYKÉP: GÁLHIDY LÁSZLÓ

Különös hegyvidék emelkedik a tenger fölé a japán főszigettől, Kyushutól délre, melyet nehezen járható, sötét vadon borít. A Japánról kialakult sztereotípiáktól merőben eltérő világ egyre több turistát vonz, ami a szigetnek áldás és átok is egyszerre

A négyórás tengeri út, amely a Kyushu-sziget déli részén mélyen benyúló Kagosimai-öbölből indult, hamarosan véget ér. A horizonton felbukkanó, tá-

volról laposnak tűnő, apró földdarab egyre inkább alakot ölt. A tenger sötétkékek vize felett smaragdszínű erdőkkel borított hegyvidék tölti be a láthatárt, meredek falú völgyeire mély árnyékokat fest a késő délutáni Nap.

„Úszó Alpoknak” is szokás nevezni a szigetet – első ránézésre nem alaptalanul.

Egy aprócska város, Miyanoura fényei fogadják a kikötőbe lomhán

beúszó kompot, amely mintha egyenesen a hegyek falának tartana. Kevesen szállnak partra – a jellemzően

„Úszó Alpoknak” is szokás nevezni a szigetet – első ránézésre nem alaptalanul.

belföldi, bakancsos turisták többsége inkább a légi közlekedést választja. (Már aki elvetődik ide – Yakushima szigetére –, amely manapság is jobbra a világ végének látszik...)

A MÉRSÉKELT ÖVEZET HATÁRÁN

Yakushima Japán egyik legtermésze-
tebb állapotú nemzeti parkját
rejt, amelynek belső része a mai
napig feltáratlan vadon. (A felületes
szemlélőnek szinte az egész sziget
vadonnak tűnhet...)

A sziget nagyjából kör alakú,
területe 504 km² – azaz né-
mileg kisebb, mint a Bör-
zsöny. Vulkáni eredetű szom-
szédjaitól eltérően főként grá-
nitból épül fel. Legmagasabb
pontja a Miyanoura Dake
(1936 m), melyen kívül még
csaknem negyven csúcs nyúlik

1000 m fölé. Japán trópusi területei
felé haladva itt lehet télen utoljára
hóval találkozni, így a hidegtűrő,
mérsékelt övi fajok egy részének
elterjedése is ezeken az ormokon
ér véget. A mély völgyekkel tagolt
hegyvidék nehezen járható, ezért
a közlekedés leginkább a parton
körbefutó aszfaltútra korlátozódik.

A földdarab belseje lakatlan: ma-
gaslatait a régi időkben kizárólag
az istenekkel való találkozás céljából
keresték fel a falvak lakói...

A sziget a 30. szélességi körön,
Japán nedves szubtrópusi térségében
fekszik. A „nedves” jelzőt ezen a

**A partvidéken 4000 mm körüli éves
csapadék hullik, ám a hegyoldalakon
már elérheti a 10 000 mm-t is!
Yakushima ezzel a világ leginkább
esőáztatta helyei közé tartozik.**

helyen szó szerint kell érteni: a
partvidéken 4000 mm körüli éves
csapadék hullik, ám a hegyoldala-
kon már elérheti a 10 000 mm-t
is! Yakushima ezzel a világ leginkább
esőáztatta helyei közé tartozik – a
Hawaii-szigetek, a Kamerun-hegy
vagy a Himalája délkeleti előterének
néhány sártól csöpögő völgyével

osztozva a dicsőségben... Robajló
vízesések éppúgy fémjelzik e viszo-
nyokat, mint a földcsuszamlások.

Az élővilág sajátos elegye a mér-
sékelt égövinek és a szubtrópusinak.
Életföldrajzi szempontból is határ-
helyzetű a sziget, mivel a déli elő-
terében találkozik egymással
a palearktikus és az indo-
maláj birodalom – jellegzetes
és különleges fajaik kevered-
ésével.

A tengerparton – egyik
legészakibb előfordulásként
– megjelennek a mangro-
vefajok és a fojtófügek – mindkét
életforma főként a trópusokra jel-
lemző, míg a hegytetőket a törpe
bambuszfajok és rododendronok
alkotta alhavasi törpecserjés borítja.
A hegyek növényzetének nagy tö-
megét a fa- és cserjefajok pazar
változatosságát felvonultató ba-
béreerdők, valamint a japáncip-
rusok misztikus erdei teszik ki –
számos, csak itt előforduló benn-
szülött fajjal.

A sziget két nagy testű, ikonikus
gerinces állata, a szikaszarvas és a
japán makákó helyi alfajai is az
élővilág kettősségét – észak és dél
találkozását – szimbolizálják. Ki-
fejezetten érdekes a szarvasokat és
a majmokat néha közös csoport-
okban látni, amint békésen hű-
sölnek az árnyékban, az ember je-
lenlétével alig törődve.

A turisták másik nagy kedvence
az álcserpes teknős, amelynek vi-
lágszinten is kiemelkedő jelentőségű
tojásrakó helye a sziget. Éjszaka,
teljes csendben vezetett túrák ke-
retében lehet megfigyelni, amint a
vízből kimászó, több száz kilós
nőstény lerakja tojásait a tengerparti
homokba.

MAJMOK A SZIGETEN

A KIVÁNCSI MAKÁKÓK A SZIGET ERDEIBEN
MINDENÜTT ELŐFORDULNAK

ERDŐVIDÉK

A sokszor csak teleknyi széles, lakott tengerparti sáv, a kertek, tea- és banánültetvények mögött azonnal kezdődik az erdő. Hosszan kanyargó völgy végén nyílik a Jakusima Nemzeti Park egyik bejárata: érdemes korán érkezni, ha el akarjuk érni a látnivalókat, és még világosban szeretnénk ki keveredni a rengetegből...

A fényes levelű cserjékkel, kaméliákkal és teafélékkel is színesített, babérlombú erdők öve fölött – nagyjából 800–1000 m magasságban – jelenik meg a japán táj egyik legmarkánsabb eleme, a japáncipruserdő. A mamutfenyővel közeli rokonságban álló, arra vöröses kérgével messziről is emlékeztető japánciprus, más néven

FÖLDGÖMB VILÁGLÁTÓ A TREND FM-EN
CSÜTÖRTÖKÖNKÉNT 16:35-KOR.
A RÁDIÓBAN VENDÉGÜNK A TÉMÁRÓL:
GÁLHIDY LÁSZLÓ

TREND FM 94.2
GAZDASÁGI RÁDIÓ CSOPORT

KORÁBBI MŰSORAINK MEGHALLGATHATÓK:
WWW.TRENDFM.HU

MESEBELI ERDŐ

EGYMÁSSAL BIRKÓZÓ GYÖKEREK ÉS ÁGAK:
AZ ÖSSZEOMLÓ, IDŐS FÁK MARADVÁNYAIN
MEGINDUL A FÉNYÉRT FOLYÓ VERSENY

VÍZBŐSÉG

JAKUSIMA SZÁMOS VÍZESÉSÉNEK
EGYIKE, A HÍRES OHKO-NO-TAKI
88 MÉTER MAGASBÓL ZÚDUL ALÁ

A SŰRŰBEN

AZ EGÉSZEN APRÓKTÓL
A FATERMETŰEKIG MINTEGY 300 PÁFRÁNYFAJ
FORDUL ELŐ A SZIGETEN

„szugifenyő” (*Cryptomeria japonica*) a japán faépítészet fontos alapanyaga. Az ország nagy részén leginkább egykorú, gazdasági erdők formájában találkozunk velük – vagy épp a sintoista szentélyek kerti díszeként. Jakusimán viszont még akadnak belőle őserdők is.

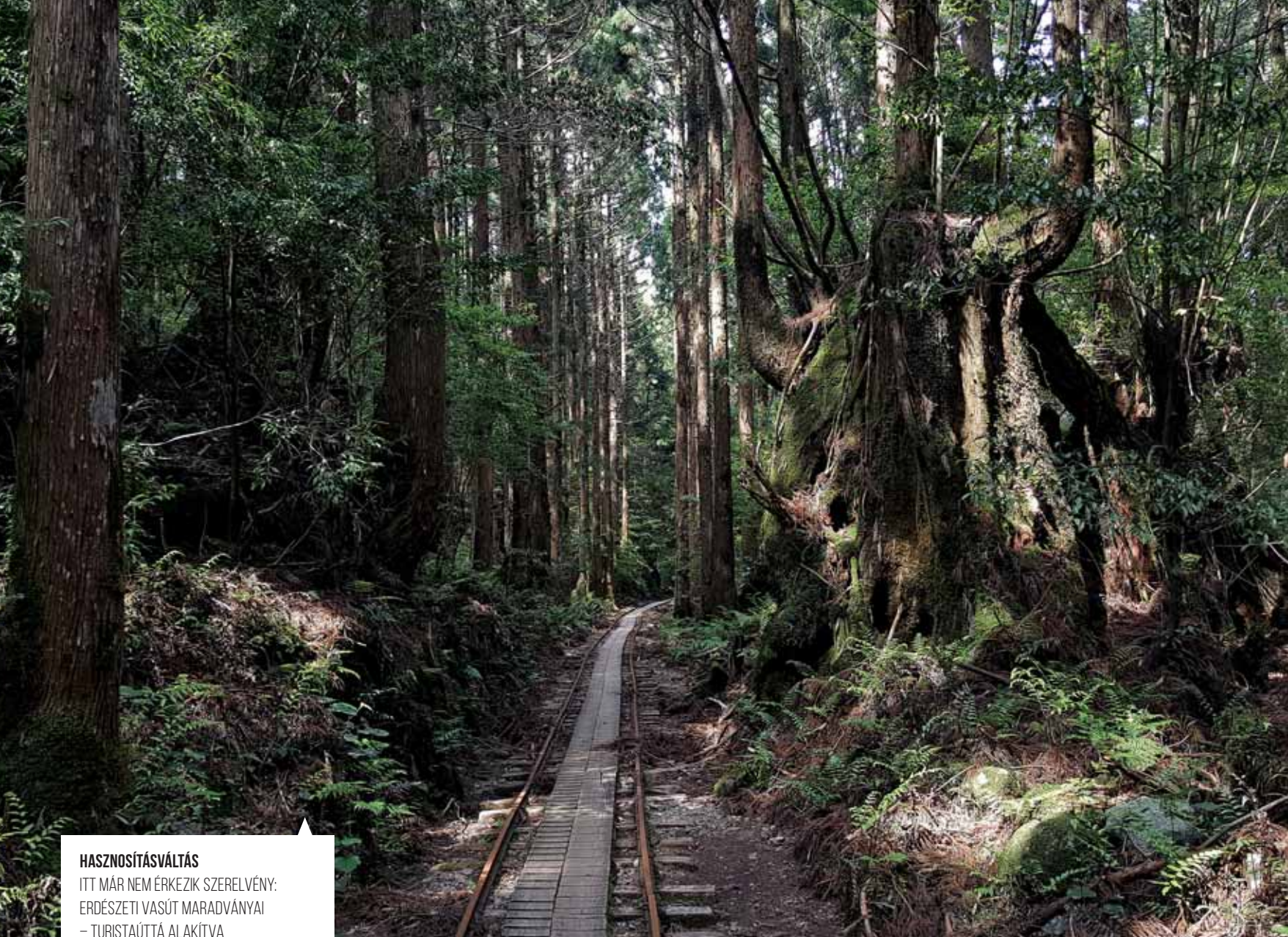
Az esőáztatta japáncipruserdők bámulatos formavilágúak. A 3-4 méter átmérőt is elérő – a helyiek által „jakusuginak” nevezett – faóriások jelenléte olyan eleme az erdődinamikai folyamatoknak, amihez

hasonlóval leginkább csak a Csendes-óceán túloldalán, a tengerparti mamutfenyők birodalmában ta-

Jakusima óriásciprusai is többnyire egyenként, állva halnak meg – lassan omlanak össze, akár valamiféle ősi épület. Az összeroskadt, félig leomlott holtfamaradványon különféle fák és cserjék magjai csíráznak ki.

hasonlóval leginkább csak a Csendes-óceán túloldalán, a tengerparti mamutfenyők birodalmában ta-

összeroskadt, félig leomlott holtfamaradványon különféle fák és cserjék magjai csíráznak ki, amelyek versenyt növekednek a ciprus tuskósarjaival. Idővel kígyózó gyökerekkel körbefogott, burjánzó kis erdősziget jön létre a kidőlt fa „romjain”, amelyet a bőséges eső és magas páratartalom vastag, zöld moharéteggel borít. Gyakran a japánciprus sarja kerül ki győztesen, teljesen benőve, alapnak használva az eredeti tuskót, míg végül elődjéhez hasonlóan az erdő többi lakója fölé tornyosul.

HASZNOSÍTÁSVÁLTÁS

ITT MÁR NEM ÉRKEZIK SZERELVÉNY:
ERDÉSZETI VASÚT MARADVÁNYAI
– TURISTAÚTTÁ ALAKÍTVA

FAKITERMELÉSTŐL A TERMÉSZETVÉDELEMIG

Keskeny nyomtávú sínpár halad a völgy oldalában – a talpfákra erősített, bordákkal ellátott pallóssorral kényelmes turistaúttá alakítva. Ha mégoly ártalmatlannak tűnik is a vaspálya új szerepében, érdemes emlékezni, hogy mire használták eredetileg. Ahol ilyet látunk, ott a tömeges, ipari célú fakitermelés „aranykora” köszön vissza.

Jakusima főként halászatból élő lakói a középkor végéig csak saját célra, épületfáért, tűzifáért

mentek az erdőbe – ám a sziget belseje érintetlen vadon maradt. A 17. század elején azonban a feudális adózási kötelezettségek nyomása alá került a térség is – a helyi istenek kiengesztelése után – elkezdődött a fakitermelés.

Hamar kiderült, hogy az itteni ciprus fája – a rendkívül csapadékos klíma miatt – magas gyantatartalmú, ezért kiválóan alkalmas tetőfedő zsindelek készítésére. A kemény terepviszonyok között különösen

nehéz fizikai munkát jelentő iparág jó 300 évig működött a szigeten. Utolsó nagy fellendülését az 1950-es években a motorfűrész megjelenése hozta. Ez sok matuzsálemi korú, addig megkímélt jakuszugi számára hozta el a végórát. 1970-ben, a turizmus beindulásával azonban végérvényesen bezártak a fűrésztelepek.

Elhagyva a vaspályát, újra a gerincek felé vesszük az irányt, hogy lerójuk tiszteletünket a sziget

egyik szimbóluma előtt – amely nem lehet más, mint egy őserdő japánciprus: Dzsómon-Szugi. Korát a belsejében lévő üreg miatt nem tudják pontosan meghatározni, de az óvatosságot becslések szerint is legalább 2000 éves. Vaskos törzsének átmérője 5,2 m, térfogatát 300 m³-re becsülik, ami Japánban a dobogó második fokához elég. (A rekorder egy szentként tisztelt kámforfa

Honshu szigetén.) 25 méterével nem túl magas, ami a tájfunok

Dzsómon-Szugi korát a belsejében lévő üreg miatt nem tudják pontosan meghatározni, de az óvatosságot becslések szerint is legalább 2000 éves. Vaskos törzsének átmérője 5,2 m, térfogatát 300 m³-re becsülik.

szelekciós hatásával magyarázható – sudár termetű fáknak 1300 m

magasságban, széltepte hegyoldalon már nincs helye. Csak 1968-ban bukkantak rá, és felfedezése nagy lökést adott az erdő teljes védelméhez. Dzsómon-Szugit nem szabad megközelíteni: gyökérszónájának talaját okkal védik a bakancsok okozta tömörödéstől – csak két, jókora alapterületű, fából épített platformról lehet szemügyre venni a zömök óriást...

ÉPÍTETT ÖSVÉNYEN
A MASSZÍV FALÉPCSŐ NEMCSAK
AZ ERŐZIÓTÓL VÉDI AZ ÖSVÉNYT,
DE AZ IDŐSEBB TÚRÁZÓKNAK IS ÉRDEMI
SEGÍTSÉGET JELENT

A KÖVETKEZŐ EZER ÉV

A klímaváltozás mindenrovára épülő, szerteágazó következményei miatt aligha látjuk, hogy mi lesz az itteni erdők sorsa. Közben pedig egyre többen kíváncsiak Japán egyik utolsó vadonjára, a rajzfilmek hátterét is adó, misztikus történetek erdei atmoszférájára. Ma a növekvő turizmus terhelése jelenti a legfőbb veszélyt, amit változatos módszerrel igyekeznek elhárítani. Az esős időben patakokká váló, komoly eróziót okozó gyalogosösvényeket például deszkajárdákkal, falépcsőkkel stabilizálják. A látogatókat néhány kiemelt pontra irányítva is igyekeznek megóvni a vadon belsejét. (Szemeteléstől ugyanakkor a leglátogatottabb helyeken sem kell tartani – ez a tevékenység teljesen idegen a japán kultúrától...)

A látogatókat néhány kiemelt pontra irányítva is igyekeznek megóvni a vadon belsejét. (Szemeteléstől ugyanakkor a leglátogatottabb helyeken sem kell tartani – ez a tevékenység teljesen idegen a japán kultúrától...)

A nemzetközi gyakorlatot követve a park különféle zónákból áll, amelyek kezelése más-más elvek szerint történik. Minimális elvárás például, hogy legyen olyan ún. magterület, ahol háborítatlanságot biztosítanak az élővilágnak. Bár nem tudjuk, hogy a klí-

tabb helyeken sem kell tartani – ez a tevékenység teljesen idegen a japán kultúrától...)

maváltozás miként alakítja majd át az erdőket, abban biztosak lehetünk, hogy az évszázadok óta tartó fakitermelés terheitől megszabadulva nagymértékben nőhet az ellenálló képességük.

Egy szikláról végigtekintve Jakusima élettől pezsgő, régi-új vadonjain, egyértelműnek látszik, hogy „nemkiaknázni” – ez a természetvédelem egyik hagyományos, de ma is alapvető útja.

GÁLHIDY LÁSZLÓ
BIOLÓGUS, ERDŐÖKOLÓGUS.
2006 ÓTA A WWF
MAGYARORSZÁG ERDŐ-
VÉDELMI PROGRAMVEZETŐJE

FKF Nonprofit Zrt. Szemléletformáló és Újrahasználati Központok

A központok hármas funkciót töltenek be:

- hulladékudvarként működnek, ahol a lakosság átlagos, normál életvitelénél keletkezett háztartásokból származó, anyagfajtaiként szelektíven gyűjtött veszélyes, speciális kezelést igénylő anyagfajták adhatók le (pl.: a hulladékká vált csomagolóanyagok, elektronikai eszközök, sütő- és fűradszuszterolaj).

- az újrahasználati funkció a hulladékgazdálkodás szempontjából a hulladékmegelőzés és hulladékcsökkentés célját szolgálja. A budapesti lakosok ingyenesen adhatják le a feleslegessé vált tárgyaikat regisztrálás után, míg a tárgyak elvitelére csekély raktározási díj megfizetése után lehetősége van akár a vidéki lakosoknak is.

- szemléletformáló funkciót is ellátnak, vagyis helyszínt biztosítanak szakmai konferenciák, oktató jellegű gyermekfoglalkozások, tanórák, előadások megtartására a környezettudatos szemléletmód kialakítása jegyében.

XV. kerület:

Cím: 1151 Budapest,
Károlyi Sándor u. 166.
Telefon: 06 20 221 6171

XVIII. kerület:

Cím: 1186 Budapest,
Besence u. 1/A.
Telefon: 06 20 221 7139

FKF

